

HC 11

P o t t a s k e b r ä n n i n g .

=====
(Angiv så noga som möjligt den tid skildringen gäller. Angiv också platsen, t.ex. den socken, varifrån skildringen är hämtad. Skriv så detaljerat och sammanhängande som möjligt. Berätta rakt på sak och helst med de folkliga beteckningarna och uttryckssätten.)

Har någon pottaskebränning förekommit i trakten ? I vilken utsträckning? När upphörde man härmed? Var det binäring, eller hade någon pottaskebränning som yrke? Kunde någon tjäna sitt uppehälle på detta? Hur mycket kunde en person, som sysslade med pottaskebränning, förtjäna på ett år? Var pottaskebränning en byangelägenhet eller utfördes den t.ex. gemensamt av några gårdar? Utfördes det på en viss årstid, eller kunde det göras när som helst? Hur många bränningar utförde man om året? Vem eller vilka brände pottaska (bönder, småbrukare eller backstugusittare)? Kunde också kvinnor delta i arbetet? Vilket arbete utförde männen och vilket kvinnorna (se nedan)? Hur många män och hur många kvinnor arbetade med pottaskebränning? Under hur lång tid? Hur benämndes de personer, som sysslade med pottaskebränning?

Vilka träslag användes vid bränningen? Var det sämre skog, som användes? Hur mycket virke åtgick? Var hämtade man virket (på vems mark)? Beskriv hur det gick till att skaffa det behövlige virket och transporten till platsen för bränningen! Var och när skedde denna bränning? I skogen? I boningshuset? Hur lång tid tog en bränning? Vad menas med "bränna"? Var förvarade man askan?

Hur gick det till att bränna ("luttra") askan till pottaska? Var och när skedde det? På backslutningar? Vad menas med "väla" ("askväll")? Rita en liten skiss! Hur anlade man "välan"? Tillvägagångssättet! Angiv storleken! Vad för slags stockar används till tak på "välan"? Eller staplade man upp stockar till ett bål? Hur stort? Hur lång tid tog det att "luttra" askan till pottaska? Vilka arbeten utförde var och en? Deltogo kvinnor i detta arbete? Var och hur eldade man (längs en "brantstock")? Var lade man askan (vid övre öppningen av "välan")? Fanns det en luttringsmästare? Vad utförde han? Andra benämningar för de personer, som deltog i arbetet? Använde man någon annan metod att bränna ("luttra") askan till pottaska än i "välor" ("väller")? Beskriv denna!

Kunde man också använda askan från spisen till att göra pottaska?
Samlade man på sådan aska? Huru länge?

Hur gjorde man sedan man fått massan? Bröt man sönder den? Hur såg den ut? Var förvarade man den? Hade man särskilda bodar ("askehyttor", "askebo") att förvara den i? Hur såg en sådan bod ut? Fanns där eldstad? Brukade pottaskebrännaren bo däri? Beskriv en sådan bod! Angiv storleken! Rita en skiss! Vart sålde man pottaskan? Hur mycket betalades för den? Fanns det uppköpare? Kunde förr pottaska ingå i skattebetalningen? Vad användes pottaska till?

Brukade man berätta sagor, sägner o.d. vid pottaskebränningen? Hade man tid till detta? När?

Omtalade de seden och skrock, som förekommer vid pottaskebränning.